

Oponentský posudek k praktické diplomové práci Pavla Pankráce

Pavel Pankrác mi ve svém ateliéru předložil soubor složený ze sedmi větších akvarelů a kreseb, dvou středně velkých olejomalb, jedné menší koláže, dvou drobných trojrozměrných koláží a dvou miniaturních perokreseb. Měl v úmyslu předložit k obhajobě všechny pospolu. Během návštěvy jsem navrhl ze souboru vyřadit dvě nejmenší kresby, s čímž Pavel Pankrác souhlasil. Dalšími návrhy jsem mu doporučil zdůraznit ve výsledném souboru velké akvarely, které považují za nejvydařenější část diplomové práce. Do obhajoby zbývaly dva týdny a Pankrác mohl jedním, dvěma novými akvarely, či případným vypuštěním jiných částí diplomové práce, dosáhnout jiného finálního výrazu.

Co se stalo, stalo se. Kdybych neradil, mohl jsem psát svůj oponentský posudek bez obav, že nakonec nebude odpovídat s obhajovaným souborem. Takhle jsem v situaci střelce, který se sám rozhodl zavázat si oči a neptat se, kterým směrem je terč.

Diplomovou prací Pankrác nechtěl překročit svůj stín, ale ještě jednou rozvést své nejdůležitější téma: ženu jako symbol krásy a předmět touhy. Ideál obojího nachází už hotový v módních a společenských časopisech, které obratně vyvíjejí a prosazují podoby ikonické krásy. Pankrácovi chybí vůči této krásě jakákoliv špetka kritické reflexe, je poslušným konzumentem módní krásy, s nábožnou úctou o ni pečuje a ve svém umění ji začleňuje do vlastních erotických fantazií. Je v tom druh mužské upřímnosti, podobající se vylepování plakátů z pánských časopisů na dveře pracovních skříněk. V kontextech současného umění však může být provokativní. Nikoli nahotou, tu jsme si v umění prohlédli ze všech stran, ale upřímnou oslavou nejprofláklejších podob ženské krásy. Pavel si ale musí dávat pozor, aby nezačal být považován za kuriozitu.

Přemyslím, jestli je vhodné nazvat jeho obrazy kýčem. Nejspíš ano. Pankrácovou hlavní motivací je totiž zopakovat krásu, kterou už někdo vytvořil před ním. Nechce na ní nic nového objevovat, jeví se mu dokonalá. Potřebuje si jí pouze připomínat? Oddávat se jí prostřednictvím jejího pečlivého zobrazení?

Z jeho jednoznačného zaujetí vyplývají i nedostatky diplomového souboru. Na obou malovaných obrazech je například poznat, že si nedokáže poradit se zasazením ženské figury do rámce obrazu. Buduje pro ně jakousi nejasnou scénu, ale té je ochoten věnovat poznání méně než ženským tvarům. Jako by zápasil s rozporem, že chce malovat ženy a bohužel se musí vypořádat i se zbytkem obrazu. Z porovnání s jeho staršími malbami ale vyplývá, že podstata problému může být rovněž v něčem jiném. Pankrác vcelku úspěšně dokáže naplnit konvenční kompoziční schémata figurálních obrazů, ale tady se pokouší o jejich hybrid s principy koláže.

Koláž je hlavním formálním sjednocením diplomové práce. Proto mi také připadají nejzajímavější velké kresby a akvarely, kde se ženské navzájem figury proplétají, svými těly vyplňují celé plochy papíru a autor do nich dolepuje výstřižky a úžas nad jejich krásou vyjadřuje různými vpisky. Technika akvarelu také posiluje mondénnost a plakátovost výjevů. Tyto obrazy v sobě mají secesní povrchnost, popovou lehkost, softerotický náboj obojího, ale také osobní posedlost, poezii a banalitu. Pankrác v nich dokázal spojit zálibu ve výtvarné okázalosti a vlastní povahu. Řekl bych, že právě tady začínají být jeho kýče fascinující.

Je překvapivé, že v trojrozměrných fotokolážích tato kvalita znovu chybí. Kdyby nebyly součástí souboru diplomové práce, byla by jejich naivita

zdrucující. Pavel by si z toho měl vzít ponaučení. To, co je na jeho ženských portrétech zajímavé paradoxně nejsou ženy, ale on sám. Kdykoliv se mu nepodaří vložit do své práce maximum své podivínské povahy, kdykoliv se dostatečně nahlas nepřizná ke kýčovitosti a posedlosti, vytvoří bezpohlavní díla, třebaže by na nich bylo tisíc mladistvých ňader a dlouhých nohou.

Navrhuji hodnocení stupněm C.

Jiří Ptáček

